

“ছাৰ ডোৰাব্জি টাটা ট্ৰাষ্ট”(SDTT) ৰ অৰ্থসাহায্যত
গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চ ৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত শিক্ষণ পুথি

আমাৰ গণিত

(দ্বিতীয় ভাগ)

আমাৰ গণিত

(দ্বিতীয় ভাগ)

“অসমত কিশোৰ-কিশোৰীৰ শিক্ষা” প্ৰকল্পৰ অধীনত গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত শিক্ষণ পুথি

সংকলক

মহানন্দ পাঠক

গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চ

মুখ্য কাৰ্য্যালয় - ১ নং বৰধনৰা

ডাক- দক্ষিণগাঁও, জিলা - নলবাৰী (অসম), পিন - ৭৮১৩৫০

Aamaar Ganit (Dwitiya Bhaag) : A resource book on Mathematics compiled by Mahananda Pathak and published by Development Communication Cell, Gramya Vikash Mancha, Nalbari (Assam), PIN- 781350 under the project entitled "Adolescent Education in Assam" supported by SDTT, Mumbai and implemented by GVM.

প্রকাশক : ডেভেলপ্‌মেন্ট কমিউনিকেচন্‌ চে‌ল, গ্রাম্য বিকাশ মঞ্চ
মুখ্য কাৰ্য্যালয় - ১ নং বৰধনৰা
ডাক - দক্ষিণগাঁও
জিলা - নলবাৰী (অসম)
পিন - ৭৮১৩৫০

প্রকাশ : ২০১২ ইং চন

© : প্রকাশক

বেটুপাত : মিজানুৰ বহমান

অক্ষৰ বিন্যাস : চফিউল আহমেদ
চন্দন মল্ল বৰুৱা

মুদ্রণ : মাঁ কম্পিউটাৰ প্ৰেছ
ঘগ্ৰাপাৰ, নলবাৰী (অসম)

(কেৱল ব্যক্তিগত সীমিত বিতৰণৰ বাবে)

আগকথা

প্ৰতিখন গাৱতে এখন শান্তিপূৰ্ণ, সমৃদ্ধিশালী, সমতাপূৰ্ণ আৰু শোষণমুক্ত সমাজ গঢ়াৰ লক্ষ্যৰে বিভিন্ন উন্নয়নমূলক কামত জড়িত গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চই ইতিমধ্যে এটা দশক অতিক্ৰম কৰিছে। গাৱৰ বঞ্চিতসকলৰ সতে একাত্মভাৱে বিভিন্ন উন্নয়নৰ পদক্ষেপেৰে অতিক্ৰম কৰা এই সুদীৰ্ঘ দহ বছৰৰ পৰিক্ৰমাত লাভ কৰা বাস্তৱ অভিজ্ঞতাৰ ভিত্তিত অনুষ্ঠানটিয়ে সুষ্ঠিৰতাৰে তিষ্ঠি থাকিব পৰা উন্নয়নৰ বাবে সমাজত গুণগত মানসম্পন্ন শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা এক এবাব নোৱাৰা চৰ্ত হিচাপে উপলব্ধি আৰু অনুভৱ কৰে আৰু গ্ৰাম্যঞ্চলত এনে শিক্ষাৰ এখন ঋণাত্মক ছবি অনুভৱ কৰে। তেনে অনুভৱ, উপলব্ধি, অনুধাৱন আৰু অভিজ্ঞতাৰ ভিত্তিত গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চই এলানি শৈক্ষিক কাৰ্য্যসূচী আৰম্ভ কৰিছে। পৰীক্ষামূলক ভাৱে তেনে কাৰ্য্যসূচী সমূহ নলবাৰী জিলাৰ পূৱ নলবাৰী শিক্ষা খণ্ডৰ অন্তৰ্গত কুৰিখন গাৱত ৰূপায়ণ কৰা হৈছে। অন্যান্য কাৰ্য্যসূচীৰ লগতে কাৰ্য্যসূচী ৰূপায়ন কৰা গাঁও সমূহৰ পৰা ৫০ গৰাকী শিক্ষাৰ পৰা বঞ্চিত শিশু কিশোৰক এটি চাৰিমহীয়া আৱাসিক শিক্ষা শিৱিৰৰ জৰিয়তে সৱলীকৰণৰ প্ৰচেষ্টা চলোৱা হৈছে। ইতিমধ্যে সফলতাৰে সমাপন হোৱা উক্ত শিৱিৰৰ শিশু কিশোৰ সকলক নিয়মিত শিক্ষাৰ লগত জড়িত কৰা হৈছে।

গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চই আৰম্ভ কৰা শৈক্ষিক কাৰ্য্যসূচীৰ অন্য এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপ হ'ল “শিশু সদন”। প্ৰতিখন গাৱতে শিশু, কিশোৰ-কিশোৰীসকলৰ মাজত এক উমৈহতীয়া মঞ্চ হিচাপে শিশু সদন গঠনেৰে তেওঁলোকৰ শাৰীৰিক, মানসিক আৰু বৌদ্ধিক বিকাশৰ লগতে প্ৰমূল্যবোধ শক্তিশালীকৰণৰ বাবে বিজ্ঞত কাৰ্য্যসূচী ৰূপায়ন কৰা হৈছে। পৰীক্ষামূলকভাৱে ৰূপায়িত এনে কাৰ্য্যসূচীসমূহত উপলব্ধি কৰা প্ৰয়োজনীয়তা, আহৰন কৰা অভিজ্ঞতা, জ্ঞানক ভিত্তিত হিচাপে লৈ আৰু প্ৰতিজন শিশু, কিশোৰ-কিশোৰীকে সৱলীকৰণৰ জৰিয়তে মৰ্য্যদাসহ জীয়াই থকাৰ লগতে বুদ্ধি-বিকাশ সুনিশ্চিত কৰাৰ মহান উদ্দেশ্যৰে কেবাখনো সমল পুথি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। তাৰেই এক অংশ হিচাপে “আমাৰ গণিত (দ্বিতীয় ভাগ)” পুথিখনো প্ৰস্তুত আৰু প্ৰকাশ কৰা হৈছে।

“আমাৰ গণিত (দ্বিতীয় ভাগ)” পুথিখন প্ৰস্তুত আৰু সংকলন কৰি মহৎ সেৱা আগবঢ়োৱা মহানন্দ পাঠক ক গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চৰ তৰফৰ পৰা কৃতজ্ঞতাৰে শলাগ লৈছে। আৱাসিক শিক্ষা শিৱিৰৰ সমূহ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী, শিক্ষাৰ্থী তথা প্ৰকল্পত জড়িত স্বেচ্ছাসেৱক-স্বেচ্ছাসেৱিকা, গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চৰ সমূহ স্বেচ্ছাসেৱক-স্বেচ্ছাসেৱিকা সকলোৱে এই সমল পুথিখন প্ৰস্তুত আৰু প্ৰকাশত আগবঢ়োৱা সহযোগৰ বাবে ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছে। পূৱ নলবাৰী শিক্ষাখণ্ডৰ সমূহ বিষয়ববীয়া, সৰ্বশিক্ষা অভিযান মিছন, নলবাৰী জিলাৰ সমূহ বিষয়ববীয়া, প্ৰকল্প পৰ্যালোচনা সমিতিৰ সমূহ সদস্য, সদস্য, নলবাৰী জিলাৰ বিভিন্ন শিক্ষক সংগঠনৰ সদস্য/সদস্য তথা প্ৰকল্পৰ অন্তৰ্গত অঞ্চলৰ বিভিন্ন বিদ্যালয়ৰ শিক্ষাগুৰু, অভিভাৱক, অভিভাৱিকা সকলে বিভিন্ন দিশত আগবঢ়োৱা সক্ৰিয় সহযোগ অবিহনে এই পুথি প্ৰকাশৰ লগতে অন্যান্য কাৰ্য্যসূচীৰ সফল ৰূপায়ন সম্ভৱ নহ'লহেতেন। তেখেতসকলৰ সেৱাক ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছে। আৰম্ভনীৰে পৰা সৰ্বাত্মক সহযোগেৰে তথা অতি ব্যস্ততাৰ মাজতো ব্যক্তিগতভাৱে সমগ্ৰ উন্নয়ন প্ৰক্ৰিয়াতে প্ৰত্যক্ষভাৱে জড়িত হৈ নলবাৰী জিলাৰ অতিৰিক্ত উপায়ুক্ত ৰেণু মহন্ত বাইদেউৱে আগবঢ়োৱা সেৱাৰ বাবে তেখেতৰ ওচৰত গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চ চিৰদিন ঋণী হৈ থাকিব। এই ছেগতে তেখেতলৈ শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

সদৌ শেষত গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চই ৰূপায়ন কৰা শৈক্ষিক কাৰ্য্যসূচী তথা প্ৰকল্পৰ বাবে সকলো ধৰণৰ সহযোগ আগবঢ়োৱা মুম্বাইস্থিত ৰাষ্ট্ৰীয় সংস্থা “চাৰ ডোৰাবজী টাটা ট্ৰাষ্ট” তথা ট্ৰাষ্টৰ সমূহ কৰ্মচাৰীসকলৰ সহযোগৰ বাবে ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

বিগত সময়ছোৱাৰ অভিজ্ঞতাৰ ভিত্তিত আগন্তুক দিনত গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চই শিশু, কিশোৰ-কিশোৰী সকলৰ সামৰ্থবৰ্ধন, সৱলীকৰণৰ বাবে অধিক বিজ্ঞত কাৰ্য্যসূচী ৰূপায়নৰ পৰিকল্পনা কৰিছে। তেনে কাৰ্য্যসূচীত এই পুথিখন ব্যৱহাৰ কৰা হব। পুথিখনত ৰৈ যোৱা অনিচ্ছাকৃত ভুল ত্ৰুটি সমূহ আঙুলিয়াই দিলে পৰৱৰ্ত্তী সময়ত শুধৰণি কৰা হব। এই ক্ষেত্ৰত সকলোৰে সহযোগ কামনা কৰিলো। আমি বিশ্বাস কৰো আপোনাৰ সহযোগত এনে কাৰ্য্যসূচীৰে প্ৰতিখন গাৱত এদিন শক্তিশালী প্ৰমূল্যবোধ সম্পন্ন সমাজ গঢ়ি উঠিব, আৰম্ভ হব সচা অৰ্থত পৰিৱৰ্তনৰ এক বিশাল যাত্ৰা,.....। তাৰেই কামনাৰে,

পুণ্ড্ৰিভূষণ ডেকা
সভাপতি, গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চ

বিষয় সূচী

দ্বিতীয় ভাগ

একক	বিষয়	পৃষ্ঠা
1	ভগ্নাংশৰ ধাৰণা	০১
2	ভগ্নাংশৰ জোখ-মাপ	০৫
3	সময়ৰ ধাৰণা	০৭
4	দিন, মাহ, ঋতু, বছৰ	১২
5	টকা-পইছা, জমা-খৰছ	১৫
6	বজাৰ	২০
7	বস্তুৰ পৰিমাণ নিৰ্ণয়	২৪
8	বস্তুৰ ভৰ বা ওজনৰ জোখ	২৮
9	বস্তুৰ আয়তনৰ জোখ	৩১
10	স্কেল পদ্ধতিৰে নক্সা অংকন	৩৪

ভগ্নাংশৰ ধাৰণা

একক ১

এটা আপেল সমানে দুফাল কৰি দুজনে ভগাই খাব পৰা আৰু সেই আপেলটোকে তুমি চাৰিভাগ কৰি চাৰিজনেও ভগাই খাব পাৰা।

যদি আপেলটো দুভাগ কৰি দুজনে খোৱা, তেন্তে দুয়োৰে ভাগত দুটা অংশৰ বা দুভাগৰ এক অংশ পৰিব। গণিতৰ ভাষাত $\frac{1}{2}$ অংশ দুয়োৰে ভাগত পৰিব বুলি কোৱা হয়।

যদি আপেলটো চাৰিভাগ কৰি চাৰিজনে ভগাই খোৱা, তেন্তে প্ৰত্যেকৰে ভাগত পৰিব চাৰিভাগৰ এক অংশ। গণিতৰ ভাষাত প্ৰত্যেকৰে ভাগত পৰিব $\frac{1}{4}$ অংশ।

গতিকে, ভাগকৰি পোৱা অংশ “ভগ্নাংশ”

পাঁচটকীয়া মুদ্ৰা এটা চিত্ৰপট (Toss) কৰা। ফলত তুমি মস্তক (Head) নাইবা নেজ (Tail) পাবা। স্পষ্টতঃ দুটা সম্ভাৱনাৰ ভিতৰত মস্তক (H) পোৱাৰ সম্ভাৱনা ‘দুই’ৰ ভিতৰত এক। ইয়াক $\frac{1}{2}$ বুলি কোৱা হয়। ঠিক তেনেদৰে নেজ (T) পোৱাৰ সম্ভাৱনা ‘দুই’ৰ ভিতৰত ‘এক’। অৰ্থাৎ $\frac{1}{2}$ অথবা 1:2।

[One is to two : “ওৱান ইজ টু টুও” বুলি পঢ়া হয়]

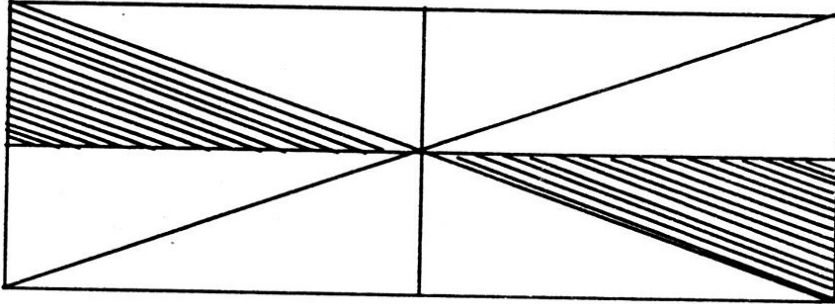
ইয়াক এক অনুপাত দুই বুলি কোৱা হয়।

আমাৰ গণিত (দ্বিতীয় ভাগ)

- * তোমাৰ হাতত পাঁচটা বগৰী আছে। তুমি কেইজন বন্ধুক দিব পাৰিবা।

- * গছৰ ডালত চাৰিটা চৰাই আছে, তাৰে এটা উৰি গ'ল কেইটা চৰাই গছৰ ডালত থাকিব? আৰু কিমান অংশ থাকিব?
- * এটা বাচনত পাঁচটা কাঁৰে মাছ আছিল। এদিন যোৱাত তাৰে দুটা মৰিল। বাচনটোত কেইটা মাছ থাকিব?
- * এখিলা কাগজ লৈ কিমান বাৰ ভাঁজ দিব পাৰি কৰি চোৱা। (ভাঁজ দি লোৱা কাগজ খিলাৰ মাজৰ অংশবোৰ, কাগজখিনিৰ একো একোটা অংশ নহয় জানো?) এতিয়া তুমি কেইটা অংশত ৰং কৰিবা, ৰং কৰি দেখুওৱা।

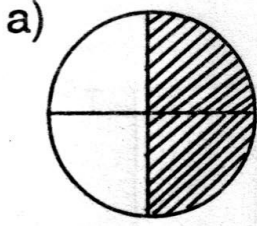
তোমাৰ উত্তৰটো হ'ল “দুটা অংশত ৰং কৰিছো”।

“ $\frac{2}{8}$ অথবা $\frac{1}{4}$ অংশত ৰং কৰিছো”।

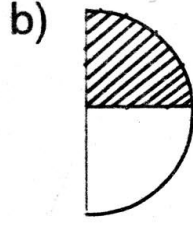
এনেদৰে, ভগ্নাংশৰ ধাৰণা কৰিব পৰা যায়।

অনুশীলনী (১)

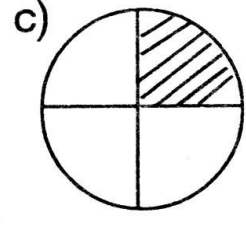
1. খালী ঠাই পূৰ কৰা।

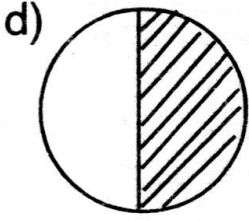
উত্তৰ :.....

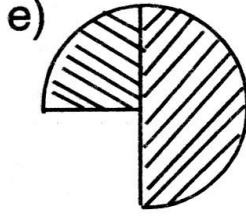
উত্তৰ :.....

উত্তৰ :.....

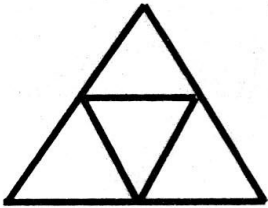
উত্তৰ :.....

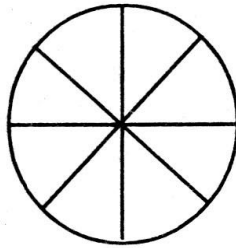
উত্তৰ :.....

2. বঙেৰে বুজোৱা।

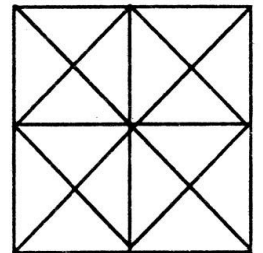
a) $\frac{1}{4}$

b) $\frac{5}{8}$

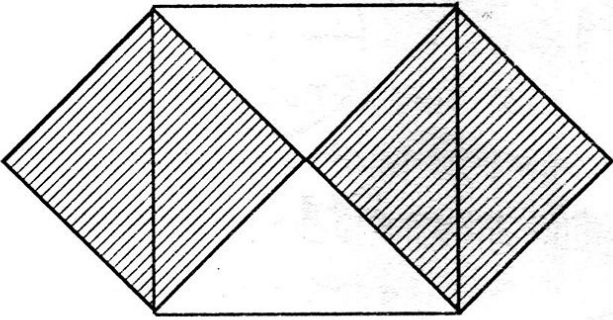
c) $\frac{4}{16}$

আমাব গণিত (দ্বিতীয় ভাগ)

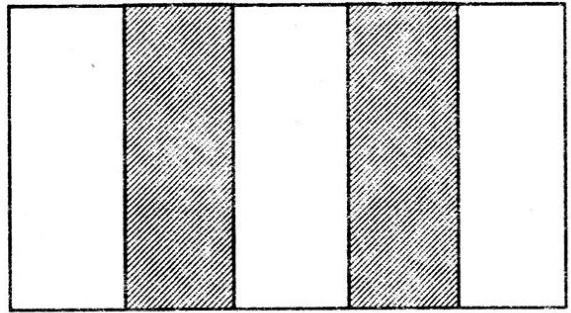
3. কিমান অংশ বং কৰিলা লিখা।

a)

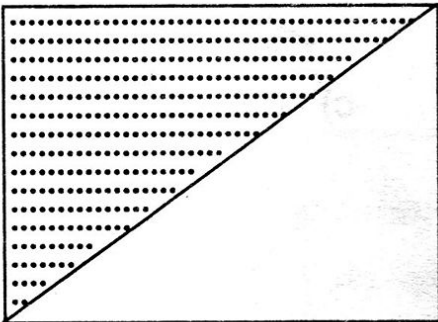
উত্তৰ : .....

b)

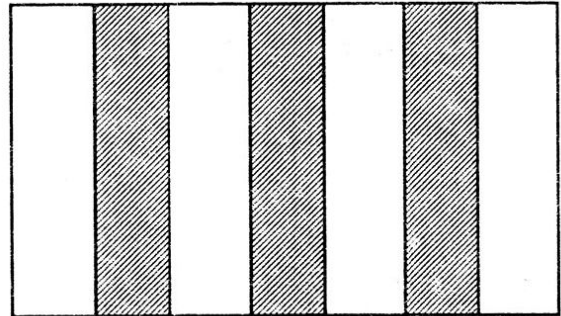
উত্তৰ : .....

c)

* চিত্ৰ কেইটাৰ উত্তৰৰ পৰা কি বুজি পাইছা কোৱা।

d)

ভগ্নাংশৰ জোখ-মাপ

একক ২

[ভগ্নাংশৰ জোখ-মাপ বুলি কওঁতে 100 টকাৰ বছৰি সুত 2 টকা, অৰ্থাৎ $\frac{2}{100}$ বা 2% অৰ্থাৎ 2 ৰ কথাওঁ মনলৈ আহিবই।]

বজাৰৰ পৰা বস্ত্ৰ কিনোতে যেনে- চেনি কিনোতে, চেনিৰ জোখ কিলোগ্ৰাম হিচাপত লোৱা হয়। তুমি দোকানৰ পৰা 500 গ্ৰাম চেনি মানে আধা কিলো চেনি কিনি আনিছা। এক কিলোগ্ৰামৰ কিমান ভাগ বা অংশ কিনিছা? দুই ভাগৰ এক অংশ কিনিছা, নহয়নে?

মনত ৰাখিবা -

1000 গ্ৰাম = 1 কিলোগ্ৰাম বা এক কেজি

500 গ্ৰাম = $\frac{1}{2}$ কেজি

400 গ্ৰাম = $\frac{2}{5}$ কেজি

200 গ্ৰাম = $\frac{1}{5}$ কেজি

* গতিকে 100 গ্ৰাম চেনি 1 কিলোগ্ৰামৰ কিমান ভাগ?

এটা গেছ চিলিণ্ডাৰত 15 লিটাৰ গেছ আছে। তাৰ পৰা 3 লিটাৰ গেছ উলিয়াই এটা গেছ লাইটত ভৰালে চিলিণ্ডাৰটোৰ পৰা কিমান অংশ গেছ উলিওৱা হ'ল?

ইংগিত = $\frac{3}{15} = \dots\dots\dots$ অংশ

* এডাল মাৰি মাজতে ভাঙি, দুভাগ কৰা হ'ল। মাৰি ডাল কিমান অংশত ভাঙিল কব পাৰিবানে?

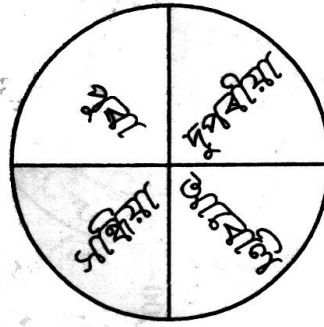
অনুশীলনী (২)

- ১। বৰবৰীৰ পৰা নলবাৰীলৈ গাড়ীৰে কিমান সময়ৰ বাট?
- ২। বৰবৰীৰ পৰা নলবাৰী হৰিমন্দিৰলৈ কিমান দূৰত্ব?
- ৩। বৰবৰীৰ পৰা বালিলেছালৈকে 4 কিলোমিটাৰ। বালিলেছাৰ পৰা নলবাৰীলৈকে 8 কিলোমিটাৰ। গতিকে বৰবৰীৰ পৰা নলবাৰীলৈকে কিমান কিলোমিটাৰ?
- ৪। যদি বৰবৰীৰ পৰা নলবাৰীলৈ গৈ থাকোতে তোমাক বালিলেছাত বৰষুণে পালে, তেন্তে তুমি কিমান অংশ গ'লা আৰু কিমান অংশ যাব আছে? [৩ নং প্ৰশ্নৰ সহায় লবা]
- ৫। 50 টকা 100 টকাৰ কিমান অংশ?
- ৬। 1 গ্ৰাম সোণ 100 গ্ৰামৰ কিমান অংশ?
- ৭। এগিলাছ পানীৰ তুমি আধা খালা? কিমান অংশ খালা?
- ৮। তোমালোক চাৰিজনৈ আপেল এটা সমান ভগাই খালা। প্ৰত্যেকেই কিমান অংশকৈ খাইছা, ক'ব পাৰিবানে?
- ৯। তোমাক কিতাপ এখনত 100 পৃষ্ঠা আছে। এমাহত তুমি 25 টা পৃষ্ঠা পঢ়িলা। তুমি কিমান অংশ পঢ়িলা?

সময়ৰ ধাৰণা

একক ৩

চিত্ৰটো চোৱা আৰু কি বুজিছা কোৱা ?

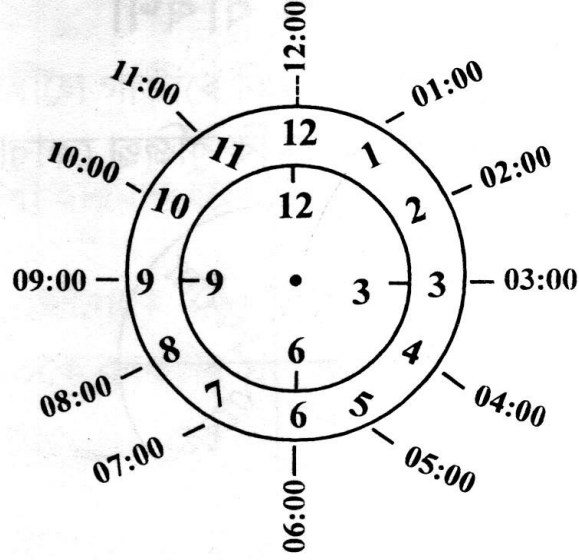
সাধাৰণতে ৰাতিপুৱা সূৰ্য্য উদয়ৰ পৰা সূৰ্য্য অস্ত যোৱালৈকে এটা দিন ধৰা হয় যদিও ৰাতি 12 বজাৰ পৰা পিছৰ দিনৰ 12 বজাৰ আগলৈকে আগবেলা বা পূৰ্বাহ্ন (AM : ante meridiem) আৰু দিনৰ 12 বজাৰ পিছৰ পৰা ৰাতি 12 বজাৰ আগলৈকে পিছবেলা বা অপৰাহ্ন (PM-past meridiem) বোলা হয়।

আম্বাৰ গণিত (দ্বিতীয় ভাগ)

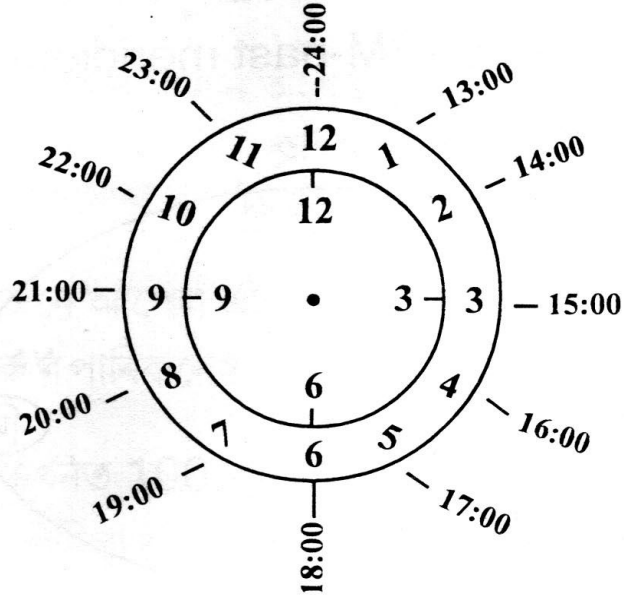
12 ঘণ্টীয়া আৰু 24 ঘণ্টীয়া ঘড়ীৰ সম্পৰ্ক

আগবেলা (AM)

12 ঘণ্টীয়া ঘড়ী

পিছবেলা (PM)

24 ঘণ্টীয়া ঘড়ী

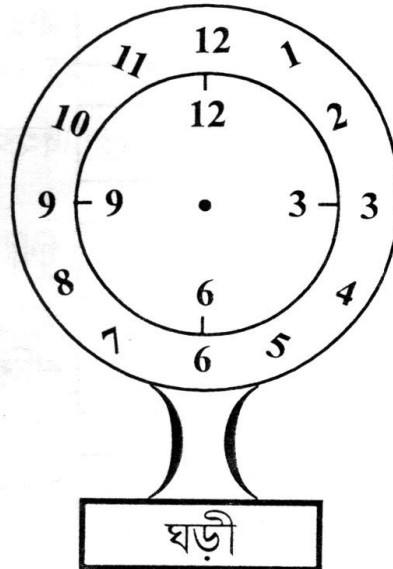
অনুশীলনী (৩)

1. সময়বোৰ লিখা।

কাৰ্য্য	12 ঘণ্টীয়া	24 ঘণ্টীয়া
a) তুমি কোন সময়ত ৰাতিপুৰা উঠা	4:50 AM	04:50 ঘণ্টা
b) কিমান সময়ত ৰাতিপুৰা ফুৰিবলৈ যোৱা	_____	_____
c) কোন সময়ত দুপৰীয়াৰ আহাৰ খোৱা	_____	_____
d) কিমান সময়ত দূৰদৰ্শনৰ বাতৰি চোৱা	_____	_____
e) তুমি ৰাতি কিমান সময়ত শোৱা	11:30 PM	23:30 ঘণ্টা

2. তুমি ৰাতি 11 বজাত শুরলৈ গ'লা। 8 ঘণ্টা শুই উঠিলা। ৰাতিপুৰা তুমি কিমান বজাত উঠিলা?

3. তলৰ ঘড়ীটোৰ ফলকৰ কেন্দ্ৰৰ মাজেদি এনেদৰে এডাল ৰেখা টানা, যাতে ৰেখাই কৰা প্ৰতিটো ভাগৰে সংখ্যাবোৰৰ যোগফল একে সমান হয়।

4. খালী ঠাই পূৰ কৰা।

- a) 1 ছেকেণ্ড = পল
- b) 1 মিনিট = ছেকেণ্ড
- c) 1 ঘণ্টা = মিনিট
- d) 1 দিন = ঘণ্টা
- e) 1 সপ্তাহ = দিন
- f) 1 পষেক = সপ্তাহ
- g) 1 মাহ = পষেক
- h) 1 বছৰ = মাহ
- i) 10 বছৰ = দহক
- j) 12 বছৰ = যুগ
- k) 100 বছৰ = শতিকা
- l) 1000 বছৰ = সহস্ৰাব্দ

5. এই বছৰৰ তলৰ দিনবোৰ কেলেণ্ডাৰ চাই লিখা।

দিন	তাৰিখ	মাহ	বছৰ
a) আজিৰ তাৰিখ	.....	.....	.....
b) এই বছৰৰ দীঘল দিনটো	.....	.....	.....
c) এই বছৰৰ চুটি দিনটো	.....	.....	.....
d) এই বছৰৰ উল্লেখযোগ্য দিনটো	.....	.....	.....

6. 2001 চনৰ 1 মাৰ্চৰ দিনাখন কি বাৰ আছিল ?

7. তোমাৰ জন্ম দিনটোৰ বাৰ কি আছিল, কেলেণ্ডাৰ চাই উলিওৱা।

8. তোমাৰ দেউতাৰ জন্ম দিন 1967 খ্ৰীষ্টাব্দৰ 1 মাৰ্চত হলে আজিৰ তাৰিখত দেউতাৰ বয়স কিমান হব ?

9. তুমি আবেলি 3:50 বজাত খেলিবলৈ গৈ 6:15 বজাত ঘৰলৈ উভতি আহিলা। তুমি কিমান সময় বাহিৰত আছিলি ?

10. ল'ৰেণ্টজৰ জন্ম দিন 1997 খ্ৰীঃৰ 14 নৱেম্বৰ আৰু ক'নৰাডৰ জন্ম দিন 2002 খ্ৰীঃ ৰ 22 মাৰ্চ হ'লে ক'নৰাড ল'ৰেণ্টজতকৈ কিমান সৰু ? (দিন আৰু বছৰ উলিয়াবা)।

(৫০০ বছৰীয়া কেলেণ্ডাৰ শেষৰফালে ৩৬ পৃষ্ঠাৰ পৰা আছে)

দিন, মাহ, ঋতু, বছৰ

একক 8

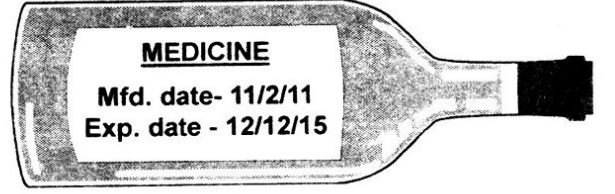
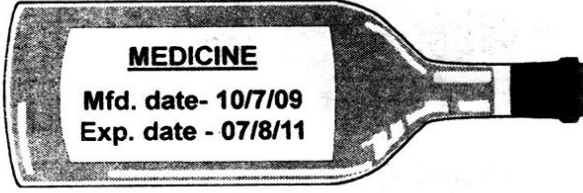
ফেব্ৰুৱাৰী মাহ

Sun	Mon	Tues	Wed	Thurs	Fri	Sat
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28		29		

মাহ	দিন	অসমীয়া মাহ	ঋতু
জানুৱাৰী	31	পুহ	শীত
ফেব্ৰুৱাৰী	28	মাঘ	
মাৰ্চ	31	ফাগুন	বসন্ত
এপ্ৰিল	30	চ'ত	
মে'	31	ব'হাগ	গ্ৰীষ্ম
জুন	30	জেঠ	
জুলাই	31	আহাৰ	বৰ্ষা
আগষ্ট	31	শাওন	
ছেপ্তেম্বৰ	30	ভাদ	শৰৎ
অক্টোবৰ	31	আহিন	
নৱেম্বৰ	30	কাতি	হেমন্ত
ডিচেম্বৰ	31	আঘোন	

* এবছৰত 6 টা ঋতু, 6 টা ঋতুত 365 দিন 6 ঘণ্টা।

* যিটো বৰ্ষ বা বছৰ 4 সংখ্যাৰে হ'ব পাৰে, সেই বৰ্ষকেই লিপিয়ার বৰ্ষ বুলি কোৱা হয়।
লিপিয়ার বৰ্ষৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহটো 29 দিনীয়া হয়।

লক্ষ্য কৰি চোৱা, কি দেখিছা ?

আজি কালি বজাৰৰ পৰা অনা ঔষধ পাতি, তেলৰ পেকেট, প্ৰসাধন সামগ্ৰী আদিত লিখা দিন, মাহ, বছৰ।

যেনে - প্ৰস্তুত কৰা তাৰিখ Mfd. date- 10/7/09

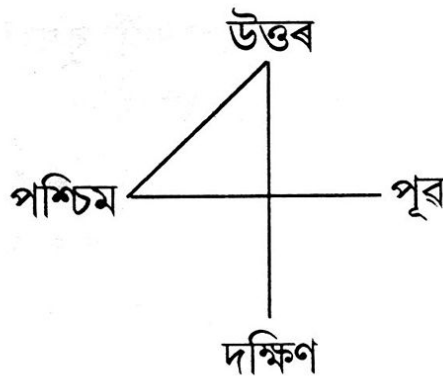
উকলি যোৱা তাৰিখ Exp. date - 07/8/11

পোন্ধৰ তিথিৰ নাম

প্ৰতিপদ, দ্বিতীয়া, তৃতীয়া, চতুৰ্থী, পঞ্চমী, ষষ্ঠী, সপ্তমী, অষ্টমী, নৱমী, দশমী, একাদশী, দ্বাদশী, ত্ৰয়োদশী, চতুৰ্দশী, পূৰ্ণিমা বা অমাৱস্যা।

দহ দিশৰ নাম

- পূৰ - পশ্চিম
- উত্তৰ - দক্ষিণ
- বায়ু - অগ্নি
- ঈশান - নৈঋত
- উৰ্বৰ - অধঃ

তোমাগোক কোন দিশ কৰি বহি আছে, ক'ব পাৰিবানে ?

অনুশীলনী (৪)

1. কোনকেইটা মাহ 30 দিনীয়া আৰু কোন কেইটা মাহ 31 দিনীয়া। ইয়াকে লৈ এখন তালিকা কৰা।
2. লিপিয়াৰ বৰ্ষ কি? 2012 বৰ্ষটো লিপিয়াৰ বৰ্ষ নে? কেই বছৰৰ মূৰে মূৰে লিপিয়াৰ বৰ্ষ হয়?
3. আজিৰ দিনটো কি বৰ্ষৰ? কোন মাহৰ? কোন তাৰিখ?
4. দিৱসবোৰৰ নামৰ লগত তাৰিখবোৰ লিখা।

দিৱস	তাৰিখ	তোমালোকে পালন কৰা/নকৰা
a) মে' দিৱস	.....	.....
b) স্বাধীনতা দিৱস	.....	.....
c) বিজ্ঞান দিৱস	.....	.....
d) শিক্ষক দিৱস	.....	.....
e) শিশু দিৱস	.....	.....

5. এবছৰৰ প্ৰত্যেকটো মাহ সমান নেকি?
6. এটা ঔষধৰ বটলৰ লেবেলত লিখা আছে-
Mfd. date- 11/2/11   Exp. date - 12/12/15
ঔষধটো খোৱাৰ উপযোগী নে? কিয় উপযোগী বুজাই লিখা।
7. তোমালোকে এই বছৰৰ এখন কেলেণ্ডাৰ বনোৱা।
8. যদি 2011 বৰ্ষটোৰ জানুৱাৰী মাহটোৰ প্ৰথম দিন শনিবাৰ আছিল, তেন্তে 2012 বৰ্ষটোৰ জানুৱাৰী মাহৰ প্ৰথম দিনটো কি হ'ব?
9. বছৰটোত তোমাৰ ভাললগা দিন, সময় লিখি, কিয় ভাল লাগিছিল, তাকে লৈ এখন ডায়েৰী লিখি যোৱা।
10. পৃথিৱী পৃষ্ঠৰ ওপৰৰ পিনে আৰু পৃষ্ঠতলৰ তলৰ দিশৰ নাম কি?

টকা-পইছা, জমা-খৰছ

একক ৫

* 1 পইছা, 2 পইছা, 3 পইছা, ... 100 পইছা বা 1 টকা

100 পইছা = 1 টকা

গতিকে দুই টকা হ'বলৈ

50 পইছাৰ মুদ্রা টা

1 টকাৰ মুদ্রা টা

200 পইছা = দুই টকা বা 2.00 টকা

500 পইছা = পাঁচ টকা বা 5.00 টকা

550 পইছা = পাঁচ টকা পঞ্চাশ পইছা বা 5.50 টকা

* পইছাক টকালৈ নিয়া - 550 পইছা
= 5 টকা 50 পইছা
= 5.50 টকা

টকা-পইছাৰ যোগ-বিয়োগ-

১। যোগফল :	টকা	পইছা	অথবা 20.50 টকা
	20	50	8.50 টকা
	+8	50	<hr/>
	29 টকা	00 পইছা	29.00 টকা

২। বিয়োগফল :

a)	30 টকা 50 পইছা	অথবা- 30.50 টকা
	10 টকা 50 পইছা	10.50 টকা
	<hr/>	<hr/>
	20 টকা 00 পইছা	20.00 টকা

b)	150 টকা 50 পইছা	অথবা- 150.00 টকা
	139 টকা 75 পইছা	139.75 টকা
	<hr/>	<hr/>
	10 টকা 75 পইছা	10.25 টকা

* তোমাৰ হাতত যিমান টকা জমা আছে, সিমান টকাই হ'ল জমা বা মূলধন। মূলধনৰ পৰা যিমান খৰছ কৰা সিমানেই হ'ব খৰছ। অৱশ্যে মূলধন নোহোৱাকৈও কিছুমান মানুহে খৰছ কৰা দেখা যায়। এইটো কেনেকৈ সম্ভৱ হ'ব পাৰে ভাবি চোৱা।

(ইংগিত : ঋণ ল'ব পাৰিলে বা অইনৰ পৰা ধাৰে লব পাৰিলে খৰছ কৰিব পৰা যাব। এই কৰ্ম কিন্তু ভাল কৰ্ম নহয়।)

জমা-খৰছ

তোমাৰ দেউতাৰ হাতত জমা আছে 200 টকা

আৰু তোমাৰ মাৰ হাতত জমা আছে 100 টকা

তোমাৰ মা-দেউতাই তোমাক লৈ বজাৰলৈ গ'ল।

তোমাক বজাৰত এটা স্কুলবেগ 70 টকাত কিনি দিলে।

এটা কলম 20 টকাত কিনি দিলে।

এটা জ্যামিতিৰ বাকচ 30 টকাত কিনি দিলে।

* মুঠ অহা-যোৱা খৰছ 50 টকা হ'লে জমা-খৰছ কিমান হ'ব উলিওৱা।

ইংগিত -	জমা : 200 টকা	খৰছ : 70 টকা
	100 টকা	20 টকা
	<hr/>	30 টকা
	300 টকা	50 টকা
		<hr/>
		170 টকা

মুঠ জমা = 300.00 টকা

মুঠ খৰছ = 170.00 টকা

মা-দেউতাৰ হাতত জমা থকিব = 130.00 টকা

অনুশীলনী (৫)

1. কিমান টাকা, কিমান পইছা লিখা।

- a) 10.50 = টাকা পইছা
- b) 110.50 = টাকা পইছা
- c) 30.75 = টাকা পইছা
- d) 0.50 = টাকা পইছা
- e) 100.00 = টাকা পইছা

2. যোগফল উলিওরা :-

$$\begin{array}{r} \text{a) } 2.35 \text{ টাকা} \\ + 1.05 \text{ টাকা} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{c) } 5.00 \text{ টাকা} \\ 10.00 \text{ টাকা} \\ + 10.00 \text{ টাকা} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{b) } 435.75 \text{ টাকা} \\ + 12.50 \text{ টাকা} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{d) } 17.75 \text{ টাকা} \\ 0.80 \text{ টাকা} \\ + 9.00 \text{ টাকা} \\ \hline \end{array}$$

3. বিয়োগ কৰা :-

$$\begin{array}{r} \text{a) } 2000.00 \text{ টাকা} \\ - 550.00 \text{ টাকা} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{b) } 4.05 \text{ টাকা} \\ - 2.90 \text{ টাকা} \\ \hline \end{array}$$

4. 200 টকা, 50 টকা 50 পইছাতকৈ কিমান বেছি?
5. 30 টকা 101 টকাতকৈ কিমান কম?
6. তোমাৰ দেউতাই তোমাক 400 টকা, তোমাৰ মাইকী তোমাক 500 টকা দি তোমাক ক'লে, বোপা তুমি বজাৰলৈ গৈ তোমাৰ জোতা, চাৰ্ট, পেণ্ট আৰু আমালৈ খোৱা বস্তু আনিবা।

বজাৰলৈ গৈ তুমি তোমাৰ বাবে জোতা এযোৰ কিনিলা 300 টকাত, চাৰ্ট-পেণ্ট এযোৰ কিনিলা 300 টকাত আৰু খোৱা মিঠাই 1 কিলো কিনিলা 40 টকাত। তোমাৰ হাতত কিমান ঘূৰি আহিল? সেইখিনি দেউতা আৰু মাইকী সমানে ভগাই দিলাহি। জমা-খৰছ খিনি হিচাপ কৰি তোমাৰ দেউতাক দিয়া বা শিক্ষকক দিয়া।

7. সৰস্বতী পূঁজাত তোমালোকে গাইপতি 100 টকাকৈ উঠাই মুঠ 23 শ টকা পালা। তোমালোকৰ শিক্ষক সকলে দিলে ছয়শ টকা। সেই টকাখিনি মূলধন হিচাপে লৈ তোমালোকে সত্ৰৰ বজাৰত

ক) চাউল কিনিলা কিলো 20 টকা দৰত 12 কিলো

খ) দাইল কিনিলা কিলো 40 টকা দৰত 3 কিলো

গ) তৰকাৰী কিনিলা কিলো 20 টকা দৰত 8 কিলো

ঘ) বুট-মাহ কিনিলা কিলো 40 টকা দৰত 2 কিলো

ঙ) ফল-মূল কিনিলা কিলো 80 টকা দৰত 2 কিলো

বাকী যিখিনি ৰাহি থাকিল, সেই খিনিৰে পূঁজাৰ (উপচাৰ) কিনিলা।
জমা-খৰছ দেখুওৱা।

বজাৰ

একক ৬

এজন মানুহে বজাৰলৈ গৈ যদি তেওঁ কিনিবলগীয়া বস্তুবোৰ ভালদৰে চাই-চিতি, দৰ-দাম কৰি কিনা বা বিকা কাম সমাধা কৰে, তেন্তে তেওঁক সাধাৰণ অৰ্থত বজাৰ কৰা বুলি কোৱা হয়।

আৰু যদি তেওঁ বজাৰলৈ গৈ মাত্ৰ তেওঁক লগা বস্তুবোৰ তৎক্ষণাত দৰ-দাম নকৰাকৈ কিনি লৈ আহে তেতিয়া তেওঁক আমি বজাৰ কৰা বুলি কব পাৰিমনে? আমি নিশ্চয় তেওঁক কিনিবলৈ যোৱা বুলি কৈ, বস্তুবোৰ কিনি অনা বুলিহে কম।

গতিকে তোমালোকে ভৱিষ্যতে বজাৰহে কৰিবা, কিনিবলৈ নাযাবা দে। কাৰণ বজাৰ কৰিলে ভাল ভাল বস্তু কম দামত কিনিব পাৰিবা। কিন্তু কিনিবলৈ গ'লে বেছি দাম ভৰিব লাগিব। সেয়া নিশ্চিত।

অৱশ্যে, কিছুমান দোকানত বিশেষকৈ ৰেচনৰ দোকানত বস্ত্ৰৰ নামৰ লগতে প্ৰতি কিলোৰ কিমান দাম, সেয়া সুন্দৰকৈ ব'ৰ্ডখনত লিখি থোৱা দেখিচাই নিশ্চয়। তেওঁলোকে বস্তুবোৰৰ সেই দিনৰ বজাৰ দাম নিৰ্দ্ধাৰণ কৰি থৈছে। তুমি সেইখন দোকানত বজাৰ কৰিব লগা নহয়। কিনিবহে লাগিব। কাৰণ বজাৰ দাম নিৰ্দ্ধাৰণ কৰি থোৱা আছে।

আকৌ মনিহাৰীৰ দোকানত গৈ তুমি মুখত লগোৱা স্ন' এটা লব খুজিছা। স্ন'টোৰ , গাত MRP- 23 Rs. বুলি লিখা আছে। MRP- 23 Rs. কিন্তু বজাৰ দৰ নহয়। এইটো স্ন' কোম্পানীয়ে কৰা দৰ হে। ইয়াৰ তলত তুমি চাই চিতি বস্তুটো ২০ টকাত কিনিব পাৰা আৰু ইয়াকে কোৱা হ'ব বজাৰ ক'ৰা।

$$\begin{aligned}
 & 1 \text{ কিলো চেনীৰ বজাৰ দৰ (নলবাৰীত) } 40 \text{ টকা হ'লে } 10 \text{ কিলো চেনীৰ দাম} \\
 & = (40+40+40+40+40+40+40+40+40+40) \text{ টকা} \\
 & = (40 \times 10) \text{ টকা} \\
 & = 400 \text{ টকা}
 \end{aligned}$$

বজাৰ দৰ বিভিন্ন বজাৰত বেলেগ বেলেগ হ'ব পাৰে।

কিন্তু এখন বজাৰত বিভিন্ন দোকানত একেই বস্তুৰ দৰ একেই থাকিব লাগে।

1 কুইণ্টল চেনীৰ বজাৰ মূল্য 4,000 টকা হ'লে 1 কিলোগ্ৰাম চেনীৰ মূল্য কিমান হ'ব ?

যিহেতু 100 কিলোগ্ৰাম = 1 কুইণ্টল

সেয়েহে 100 কিলোগ্ৰামৰ মূল্য = 4000 টকা

$$\therefore \frac{100}{100} \text{ কিলোগ্ৰামৰ মূল্য} = \frac{4000}{100} \text{ টকা}$$

$$\therefore 1 \text{ কিলোগ্ৰামৰ মূল্য} = 40 \text{ টকা।}$$

আমাৰ দোকান

বজাৰ দৰ (নলবাৰী)

পোঃ স্বাঃ মনোজ ষ্টোৰছ

1. চাউল (জহা)	প্রতি কিলোগ্রাম	-	30.00 টকা
2. চাউল (পৰিমল)	প্রতি কিলোগ্রাম	-	20.00 টকা
3. চাউল (আহিজুং)	প্রতি কিলোগ্রাম	-	25.00 টকা
4. দাইল (মচুৰ)	প্রতি কিলোগ্রাম	-	50.00 টকা
5. দাইল (মুণ্ড)	প্রতি কিলোগ্রাম	-	70.00 টকা
6. চেনী (দানা)	প্রতি কিলোগ্রাম	-	40.00 টকা
7. ময়দা (বগা)	প্রতি কিলোগ্রাম	-	20.00 টকা

অনুশীলনী (৬)

1. 1 কিলো মচুৰ দাইলৰ দাম 50 টকা হ'লে 500 টকাত বজাৰ দামত কিমান কিঃ
গ্ৰাঃ মচুৰ দাইল পোৱা যাব?
2. এক ডজন কলমৰ $MRP = 38 \text{ Rs.}$ হ'লে দুটা কলমৰ বজাৰ দৰ কিমান হব?
[এক ডজন কলমৰ বজাৰ দৰ = 36 টকা]
3. 1 লিটাৰ পেট্ৰলৰ নিৰ্ধাৰিত মূল্য 67 টকা হলে 5 লিটাৰৰ নিৰ্ধাৰিত মূল্য
কিমান হ'ব?
4. 1 কিলোগ্ৰামৰ জিলেপীৰ কোৱা দাম 90 টকা, কিন্তু তাৰ বজাৰ দাম হ'ল 70
টকা। 3 কিলোগ্ৰাম জিলেপীৰ বজাৰ দাম কিমান?
5. এখন ৰেচনৰ দোকানত বজাৰ কৰিলা। দোকানীক মাল-বাবদ 650 টকা দিব
লগা হ'ল। তুমি এখন 1000 টকীয়া নোট দোকানীক দিলা। তোমাক 4 খন
100 টকীয়া নোট ঘূৰাই দিলে। দোকানীয়ে বজাৰ দৰতকৈ কিমান কমকৈ
ৰাখিলে?
6. নলবাৰী বজাৰত এযোৰ ছাৰ্ট - পেণ্টৰ মূল্য 1200 টকা। কিন্তু সেই একেই
গুণগত মানদণ্ডৰ ছাৰ্ট-পেণ্টযোৰৰ মূল্য গুৱাহাটী ফাৰ্চী বজাৰত 1100 টকা।
ছাৰ্ট-পেণ্টযোৰৰ বজাৰ-মূল্যৰ পাৰ্থক্য কিমান?
7. এযোৰ ছাৰ্ট-পেণ্টৰ $MRP = 1100 \text{ Rs}$ । যদি আধা ৰেহাই দিয়ে তেন্তে,
শতকৰা ৰেহাই অৰ্থাৎ 100 টকাত ৰেহাই কিমান দিয়া হব? ছাৰ্ট-পেণ্টযোৰৰ
ৰেহাই মূল্য কিমান?

বস্তুৰ পৰিমাণ নিৰ্ণয়

একক ৭

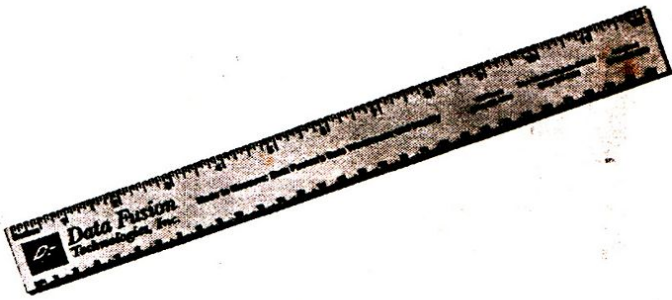
জোখ-মাপৰ প্ৰকৃত অৰ্থ হ'ল বস্তুৰ পৰিমাণ নিৰ্ণয় কৰা। সাধাৰণতে তিনি ধৰণৰ জোখ-মাপৰ আমাৰ প্ৰয়োজন হয়। যেনে - * দৈৰ্ঘ্যৰ জোখ।

- * বস্তুৰ পৰিমাণৰ জোখ বা ওজনৰ জোখ।
- * জুলীয়া বস্তুৰ আয়তনৰ জোখ।

এই এককত মাত্ৰ দৈৰ্ঘ্যৰ জোখ-মাপৰ কথাহে আলোচনা কৰিম।

* দৈৰ্ঘ্যৰ জোখ :

কোনো বস্তুৰ দৈৰ্ঘ্য বা দীঘ জুখিবলৈ, মিটাৰ, স্কেল, জোখ-ফিটা, মাপ-কাঠি আছে।

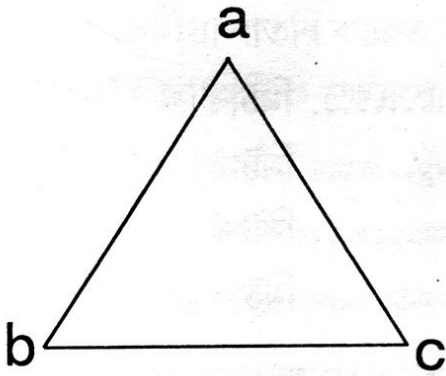
দৈৰ্ঘ্যৰ জোখ-মাপ কৰাৰ কাৰণে নিৰ্দিষ্ট মূল একক হ'ল - মিটাৰ।

1 মিটাৰ = 100 ছেঃ মিঃ

তালিকাখনে মন কৰা -

কিলো	হেক্ট'	ডেকা	মূল একক	ডেছি	ছেণ্টি	মিলি
কিলো মি.	হেক্ট' মি.	ডেকা মি.	মিটাৰ	ডেছি মি.	ছেণ্টি মি.	মিলিমিটাৰ
ডাঙৰ জোখ-মাপ মূল এককৰ পৰা দহগুনকৈ বেছি		10 গুন বেছি > একক <10 গুন কম			সৰু জোখ-মাপ মূল এককৰ পৰা দহগুনকৈ কম	

তিনিকোণীয়া বা ত্ৰিকোন নামৰ জ্যামিতিক চিত্ৰটোৰ

$$\overline{ab} = \boxed{} \text{ ছেমি}$$

$$\overline{bc} = \boxed{} \text{ ছেমি}$$

$$\overline{ca} = \boxed{} \text{ ছেমি}$$

(সাধাৰণ স্কেলৰ সহায়ত জোখ লোৱা)

$$\begin{aligned} \text{ইয়াৰ পৰিসীমা হ'ল} &= (\overline{ab} + \overline{bc} + \overline{ca}) \text{ ছেণ্টিমিটাৰ} \\ &= \dots\dots\dots \text{ ছেণ্টিমিটাৰ} \\ &= \dots\dots\dots \text{ ছেণ্টিমিটাৰ} \end{aligned}$$

কোনো এটা বস্তুৰ নিৰ্দিষ্ট বেৰ বা ঘৰ হ'ল বস্তুটোৰ সেই অংশৰ পৰিসীমা।

নিৰ্দিষ্ট জ্যামিতিক চিত্ৰৰ পৰিসীমা/কালিৰ সূত্ৰসমূহ শিক্ষকে দিব

অনুশীলনী (৭)

1. তালিকাখন পূৰ কৰা।

দৈৰ্ঘ্যৰ জোখ	কিমি	হেক্ট' মি.	ডেকা মি.	মিটাৰ	ডেছি	ছে.মি.	মি.মি.
* 1 কি.মি. 1 মিটাৰ							
* 3 মি. 6 ছে. মিটাৰ							
* 8 হেক্ট' 6 ডে. মিটাৰ							
* 7 কি. 100 মিটাৰ							
* 1575 মিটাৰ							

2. মিটাৰলৈ নিয়া -

a) 1 কি.মি. = ... মিটাৰ।

b) 10 মি.মি. = ... মিটাৰ।

c) 5 ডে.মি. = ... মিটাৰ।

d) 8 ছে.মি. = ... মিটাৰ।

3. কিলোমিটাৰলৈ নিয়া -

i) 1000 মিটাৰ = ... কিলোমিটাৰ।

ii) 7 ডে.মি. 6 মি. = ... কিলোমিটাৰ।

iii) 2 মিটাৰ 50 মি.মি. = ... কিলোমিটাৰ।

iv) 100 মিটাৰ = ... কিলোমিটাৰ।

v) 1000 মিটাৰ = ... কিলোমিটাৰ।

4. বৰবৰী (বৰভাগ) ৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ 55 কিলোমিটাৰ হ'লে কিমান মিটাৰ হব?

5. এডাল কাঠৰ দৈৰ্ঘ্য 8 ফুট হ'লে কিমান মিটাৰ হব, স্কেলৰ সহায়ত জোখা আৰু লিখা।

6. সৰ্বেবাৰীৰ পৰা নলবাৰীলৈ 17 কি. মি. 5 মিটাৰ, নলবাৰীৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ দূৰত্ব 45 কিলোমিটাৰ, 50 মিটাৰ হ'লে সৰ্বেবাৰীৰ পৰা গুৱাহাটীৰ দূৰত্ব কিমান?
7. 1 বৰ্গমিটাৰ ক্ষেত্ৰফলৰ পৰিধি কিমান হ'ব?
8. আয়তক্ষেত্ৰকাৰ মাটি এটুকুৰাত 1 বিঘা থাকিলে কিমান বৰ্গফুট হ'ব?
9. ত্ৰিভুজাকাৰ মাটি এটুকুৰাত 1 কঠা থাকিলে কিমান বৰ্গফুট হ'ব?
10. চাইকেলৰ চকা এটাৰ পৰিধি হিচাপ কৰি উলিওৱা।
11. এটা কোঠাৰ দৈৰ্ঘ্য, প্ৰস্থ আৰু উচ্চতাৰ জোখ ফুট হিচাপত কৰি আয়তন নিৰূপণ কৰা।
12. এখন পেলনীয়া বাতৰি কাকত ভাঁজ দিলে কেই ধৰণৰ জ্যামিতিক ক্ষেত্ৰ পোৱা যাব গণনা কৰি জ্যামিতিক ক্ষেত্ৰবোৰৰ নামাকৰণ কৰা।
13. এখন সৰু চাইকেল আৰু এখন ডাঙৰ চাইকেল তোমাক দিয়া হ'ল? বেছি দূৰ একে সময়তে যাবলৈ কোনখন চাইকেল তুমি উপযোগী বুলি ভাবা? ইয়াৰ মূল কথাখিনি ক'ত? শিক্ষকৰ পৰা বুজি লবা।
14. স্কুলৰ খেলপথাৰখনৰ ক্ষেত্ৰফল বা কালি কিমান হ'ব, কঠা/ লেচা/ পুৰাত/বিঘাত শিক্ষকৰ সহায় লৈ এদিনাখন ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন কৰিবা।

144	বৰ্গফুট	= 1 লেচা
2880	বৰ্গফুট	= 1 কঠা = 20 লেচা
14400	বৰ্গফুট	= 1 বিঘা = 5 কঠা
57600	বৰ্গফুট	= 1 পুৰা = 4 বিঘা

বস্তুৰ ভৰ বা ওজনৰ জোখ

একক ৮

বস্তুৰ পৰিমাণেই হ'ল ভৰ। এখন সাধাৰণ তৰ্জু সাজি ইয়াৰ সহায়ত দগাৰ লগত তুলনা কৰি বস্তুৰ ভৰ জোখা। বস্তু এটাক পৃথিৱীয়ে যিমান আকৰ্ষণ বলৰে তাৰ কেন্দ্ৰলৈ টানে, সেই আকৰ্ষণ বলকেই বস্তুটোৰ ওজন বোলা হয়। হাৰ্ডৱেৰ দোকানত লোৰ জোখ লোৱা মন কৰিছা নিশ্চয়। যদি দেখা নাই চাই আহিবগৈ। লোৰ ওজন স্প্ৰিং তুলাৰে জোখা হয়।

পৃথিৱী পৃষ্ঠত বস্তু এটাৰ ভৰৰ জোখ আৰু ওজনৰ জোখৰ পাৰ্থক্য তেনেই কম বাবে আমি বস্তু এটাৰ ভৰৰ জোখ সাধাৰণ তুলাচনীৰে লোৱাৰ ক্ষেত্ৰত ওজন লোৱা বুলিহে কওঁ।

বিভিন্ন তুলাৰ চিত্ৰ

বিভিন্ন দগাৰ চিত্ৰ

অনুশীলনী (৮)

1. তালিকাত ভৰোৱা :

- 10 কুইণ্টল, 10 কিলোগ্রাম
- 5 কুইণ্টল, 100 গ্রাম, 5 মিলিগ্রাম
- 7 মেট্ৰিকটন, 10 কিলোগ্রাম, 8 গ্রাম
- 10 কিলোগ্রাম, 10 গ্রাম, 10 ছেণ্টিগ্রাম
- 9 মেট্ৰিকটন, 1 কিলোগ্রাম, 1 গ্রাম, 1 মিলিগ্রাম

তালিকা

মেট্ৰিক টন	কুইণ্টল	মিৰিয়া	কিলো	হেক্ট'	ডেকা	গ্রাম	ডেছি	ছেণ্টি	মিলিগ্রাম

2. কিলোগ্রামত লিখা :

- এক মেট্ৰিকটন = ... কিলোগ্রাম ।
- 10 কুইণ্টল = ... কিলোগ্রাম ।
- 1 মিৰিয়া = ... কিলোগ্রাম ।

3. ডাঙৰৰ পৰা সৰুলৈ আৰু সৰুৰ পৰা ডাঙৰলৈ সজোৱা ।

গ্রাম, কিলোগ্রাম, কুইণ্টল, টন, কিলোগ্রাম, মিৰিয়া ।

4. তুমি বজাৰলৈ গৈ -

- * চাউল 20 কিলোগ্ৰাম 500 গ্ৰাম
- * দাইল 4 কিলোগ্ৰাম 500 গ্ৰাম
- * আটা/ময়দা 5 কিলোগ্ৰাম 250 গ্ৰাম
- * বুট 2 কিলোগ্ৰাম 500 গ্ৰাম
- * চেনী 1 কিলোগ্ৰাম 100 গ্ৰাম কিনিলা

তোমাৰ বেগখনৰ ভৰ 150 গ্ৰাম হ'লে বস্তুখিনিৰ ভৰ বেগখনৰ সৈতে কিমান হব? এই বস্তুখিনি তুমি অনাসায়ে কঢ়িয়াব পাৰিবানে?

5. 2 কিলোগ্ৰাম আপেলৰ 500 গ্ৰাম বা আধা কিলোগ্ৰাম পচিল। তুমি খাব পৰা আপেল কিমান থাকিল?
6. ল'ৰেণ্টজৰ আৰু ক'নৰাডৰ ভৰ 55 কিলোগ্ৰাম 500 গ্ৰাম। যদি ক'নৰাডৰ ভৰ 25 কিলোগ্ৰাম হয় তেন্তে ল'ৰেণ্টজৰ ভৰ কিমান হব?
7. পৃথিৱী আৰু দিবাকৰৰ ভৰ/ওজন 1 কুইণ্টল 30 কিলোগ্ৰাম। যদি পৃথিৱীৰ ভৰ অকলে 80 কিলোগ্ৰাম হয়, তেন্তে দিবাকৰৰ ভৰ কিমান?
8. চাৰিটা জীয়া মাগুৰ মাছৰ ভৰ 500 গ্ৰাম। কিছু সময় পিছত 100 গ্ৰামৰ দুটা মাগুৰ মাছ মৰিল। জীয়া মাগুৰ মাছৰ ভৰ কিমান হ'ব? যদি মৰা আৰু জীয়া মাছৰ ভৰ একেলগে লোৱা হয়, তেন্তে ভৰৰ কিমান হ্রাস বা বৃদ্ধি হব? কিয় হব বা নহব কোৱা।

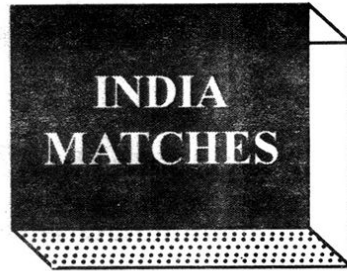
বস্তুৰ আয়তনৰ জোখ

একক ৯

কিতাপখন টেবিলৰ ওপৰত থৈছা। সি যিমান ঠাই আগুৰি আছে, সিমানখিনি ঠাইয়েই হ'ল কিতাপখনৰ আয়তন।

গতিকে, কোনো বস্তুৰে আগুৰা ঠাইখিনিয়েই হ'ল বস্তুটোৰ আয়তন।

তলত উল্লেখ কৰা বস্তুবোৰৰ ভিতৰত কোনবোৰ বস্তুয়েই বেছি ঠাই আগুৰে (✓) শুদ্ধ চিন দিয়া।

কোনো বস্তুৰ দীঘ, প্ৰস্থ আৰু উচ্চতা জনা থাকিলে, তাৰ আয়তন উলিয়াব পাৰি। অৱশ্যে ফুটবলটোৰ আয়তন এনেদৰে উলিয়াব নোৱাৰি যদিও এটা বাল্টিত পানী লৈ তাত ফুটবলটো ডুবাই দিলে যিমানখিনি পানী ওপৰলৈ উঠি আহিব সিমানখিনিয়েই হ'ল ফুটবলটোৰ আয়তন।

সাধাৰণতে কোনো বস্তুৰ আয়তন = দীঘ x প্ৰস্থ x উচ্চতা
 যেনে - দিয়াচলাইৰ বাহ এটাৰ আয়তন = 5 ছে.মি. x 3 ছে.মি. x 1 ছে.মি.
 = 15 ঘন ছে.মি.।

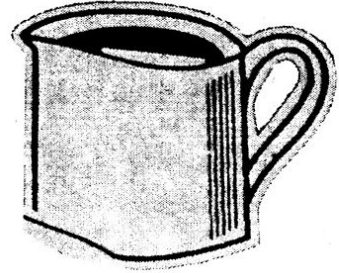
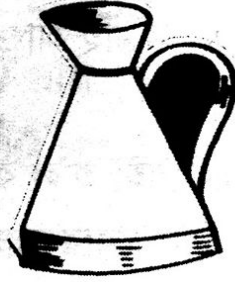
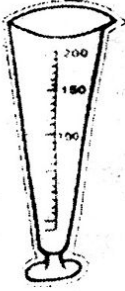
আমাৰ গণিত (দ্বিতীয় ভাগ)

যদি, দীঘ = 1 মিটাৰ

প্রস্থ = 1 মিটাৰ

আৰু উচ্চতা = 1 মিটাৰ হয়,

তেন্তে বস্তুটোৰ আয়তন হ'ব = 1 ঘনমিটাৰ

জুলীয়া পদাৰ্থৰ ক্ষেত্ৰত 1000 ঘন ছে.মি. আয়তনৰ জুলীয়া পদাৰ্থৰ পৰিমাণক এক লিটাৰ বোলা হয়। গতিকে এক ঘন ছে.মি. আয়তনৰ জুলীয়া পদাৰ্থৰ পৰিমাণক 1 মিলিলিটাৰ বোলা হয়।

500 মিলিলিটাৰ বাচন এটাৰে 10 বাৰ গাখীৰ, এটা বাল্টিত ভৰালে, গাখীৰৰ আয়তন হ'ব।

$$= 500 \text{ মিলিলিটাৰ} \times 10 \text{ বাৰ।}$$

$$= 5000 \text{ মিলিলিটাৰ}$$

$$= 5 \text{ লিটাৰ}$$

কৰি চোৱা :

$$1 \text{ লিটাৰ} = 1000 \text{ মিলিলিটাৰ}$$

সঁজুলি (পেলনীয়া পেকেট)	কিমান বাৰ ভৰালে বাল্টিটো ভৰিব	বাল্টিৰ পানীৰ আয়তন
200 মি.লি. মিঠাতেলৰ পেকেটেৰে		
250 মি.লি. পেকেটেৰে		
100 মি.লি. পেকেটেৰে		
1 লিটাৰৰ বাচন এটাৰে		

অনুশীলনী (৯)

1. লিটাৰত লিখা :

i) 5 কি.লি.

ii) 3 কি.লি., 50 লিটাৰ

2. মিলিলিটাৰত লিখা :

a) 8 লিটাৰ

b) 5 লিটাৰ 2 ডেছলিটাৰ

3. 2456 মিলিলিটাৰত কিমান লিটাৰ, ছেণ্টিলিটাৰ, আৰু ডেছলিটাৰ হ'ব লিখা।

4. এক লিটাৰ গাখীৰৰ দাম 26 টকা হ'লে 65 টকাত কেইলিটাৰ গাখীৰ পোৱা যাব?

5. এটা পানী জমা কৰা টেংকীৰ দীঘ 4 মিটাৰ, প্রস্থ 3 মিটাৰ আৰু উচ্চতা 2 মিটাৰ হ'লে টেংকিটোত কিমান লিটাৰ পানী ধৰিব?

6. এসাজ ভাতৰ যোগাৰ এনেধৰণৰ :

* দাইল = 100 মিলিলিটাৰ

* মাছৰ জোল = 150 মিলিলিটাৰ

* মাংসৰ চুপ = 200 মিলিলিটাৰ

* দৈ গাখীৰ = 50 মিলিলিটাৰ

* খোৱা পানী = 300 মিলিলিটাৰ

এই ভাতসাজ খালে ভাতৰ লগত মুঠতে কিমান মিলিলিটাৰ পানীয়া বস্তু খাব পাৰিব?

7. 100 কিলোমিটাৰ যোৱাত গাড়ী এখনৰ প্ৰেট্রল খৰছ = 7 লিটাৰ 500 মিলিলিটাৰ।

একেই দূৰত্ব যাবলৈকে অইন গাড়ীয়ে খৰচ কৰে = 6 লিটাৰ 700 মিলিলিটাৰ।

কোনখন গাড়ীয়ে কিমান বেছি খৰচ কৰে টকাৰ হিচাপত উলিওৱা।

[এক লিটাৰ প্ৰেট্রলৰ দাম 75.50 টকা]

স্কেল পদ্ধতিৰে নক্সা অংকন

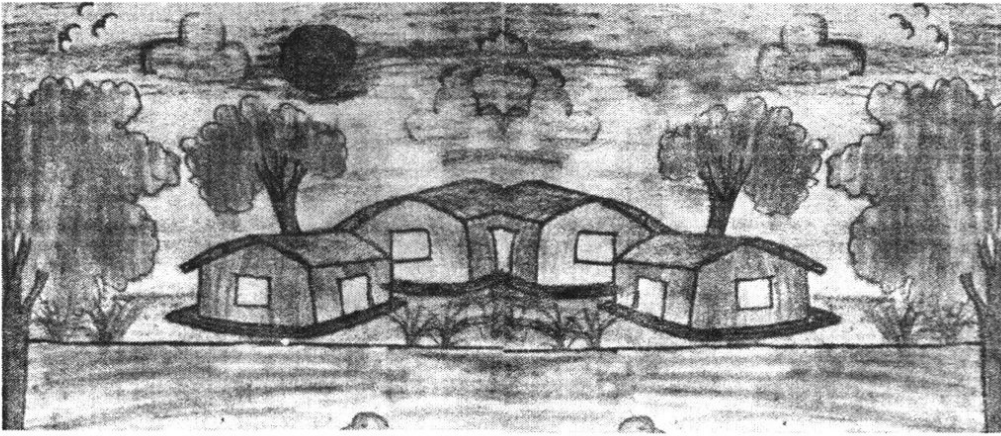
একক ১০

বেৰত আঁৰি থোৱা মেপখনলৈ লক্ষ্য কৰা। বহুখন ৰাজ্য, নদী, পাহাৰ-পৰ্বত ইমান ঠেক পৰিসৰত সোমাই থৈছে কেনেকৈ? পৃথিৱীৰ মেপখনলৈ লক্ষ্য কৰিলে তোমাৰ ভয় লাগিব। কেনেকৈনো সাগৰ, মহাসাগৰ, তথা দেশ, মহাদেশ বোৰ ঠিক-ঠাককৈ সজাই থোৱা হৈছে।

আচলতে, মেপখন আঁকোতে, 1 কিলোমিটাৰ = 1 মিলিলিটাৰ বা 1 কিলোমিটাৰ = 1 ছেণ্টিমিটাৰ বুলি ধৰিলে মেপখন অঁকা হৈছে। (ফলত গোটেই দেশখনৰ বা পৃথিৱীখনৰ মাটি-কালি, নদ-নদী, জলাশয়, পাহাৰ-পৰ্বত আদিৰে ভৰা মেপখন কাগজত আঁকি বেৰত আঁৰি থ'ব পৰাটো সম্ভৱ হৈছে।)

গতিকে, যি অনুপাতে প্রকৃত দৈৰ্ঘ্য সৰু কৰা হয়, তাকে স্কেল বোলে)

গাঁওৰ চিত্ৰখনলৈ লক্ষ্য কৰা। ইয়াত কি কি বস্তু কোন কোন স্থানত স্থাপন কৰা হৈছে কোৱা?

অনুশীলনী (১০)

1. তোমাৰ বহীত, 2 ইঞ্চি প্ৰস্থৰ আৰু 3 ইঞ্চি দৈৰ্ঘ্যৰ এখন জাতীয় পতাকা আঁকা। এতিয়া 2:3 অনুপাতত ডাঙৰকৈ কাগজৰ আৰু পিছত কাপোৰেৰে নিৰ্দিষ্ট ৰং সাপেক্ষে এখন জাতীয় পতাকা তৈয়াৰ কৰা। (ভিতৰত থকা অশোক চক্ৰটো দিবা)
2. স্কেল পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰি নলবাৰী জিলাৰ এখন মেপ অংকন কৰা। মেপখনত কি স্কেল ব্যৱহাৰ কৰিছা উল্লেখ কৰিবা। এতিয়া তোমাৰ ঘৰটোৰ অৱস্থান, জিলাৰ মেপখন বহুৱাই চোৱা। (তুমি ইমান দিনে ক'ত ডাঙৰ হৈছা)।
3. তোমাৰ বহীত এখন ফুটবল খেলা খেলপথাৰৰ নক্সা আঁকা আৰু নক্সাখনত ফুটবল খেলুৱৈসকলৰ অৱস্থান নিৰূপন কৰা। চাৰিও ফালে কি আছে চিহ্নিত কৰিবা।
4. ভূচিত্ৰাৱলীৰ সহায় লৈ পূৱ, পশ্চিম, উত্তৰ, দক্ষিণ আদি দিশসমূহ দেখুৱাই এখন অসম প্ৰদেশৰ মেপ আঁকা। অসমত কেইখন জিলা আছে মেপত বিভিন্ন ৰং কৰি দেখুওৱা।
5. স্কেল পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰি ভাৰতবৰ্ষৰ এখন মেপ আঁকা। ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন প্ৰদেশসমূহ চিহ্নিত কৰি বিভিন্ন ৰঙেৰে প্ৰতিপন্ন কৰা, লগতে সাগৰ মহাসাগৰ দেখুৱাই চাৰিসীমাত থকা সাগৰ, মহাসাগৰ স্থলভাগ বিশেষকৈ চুবুৰীয়া ৰাষ্ট্ৰসমূহ মেপখনত দেখুওৱা।

৬০০ বছৰীয়া ল'ৰেণ্টজৰ কেলেণ্ডাৰ

প্ৰথম স্তৰ : (বছৰ + বৰ্ণ), যেনে - A B C D E F G H I J K L M N

1901 B	1927 F	1953 D	1979 A	2005 F	2031 C	2057 A	2083 D	2109 B	2135 F	2161 D	2187 G
1902 C	1928 N	1954 E	1980 I	2006 G	2032 K	2058 B	2084 L	2110 C	2136 N	2162 E	2188 H
1903 D	1929 B	1955 F	1981 D	2007 A	2033 F	2059 C	2085 G	2111 D	2137 B	2163 F	2189 C
1904 L	1930 C	1956 N	1982 E	2008 I	2034 G	2060 K	2086 A	2112 L	2138 C	2164 N	2190 D
1905 G	1931 D	1957 B	1983 F	2009 D	2035 A	2061 F	2087 B	2113 G	2139 D	2165 B	2191 E
1906 A	1932 L	1958 C	1984 N	2010 E	2036 I	2062 G	2088 J	2114 A	2140 L	2166 C	2192 M
1907 B	1933 G	1959 D	1985 B	2011 F	2037 D	2063 A	2089 E	2115 B	2141 G	2167 D	2193 A
1908 J	1934 A	1960 L	1986 C	2012 N	2038 E	2064 I	2090 F	2116 J	2142 A	2168 L	2194 B
1909 E	1935 B	1961 G	1987 D	2013 B	2039 F	2065 D	2091 G	2117 E	2143 B	2169 G	2195 C
1910 F	1936 J	1962 A	1988 L	2014 C	2040 N	2066 E	2092 H	2118 F	2144 J	2170 A	2196 K
1911 G	1937 E	1963 B	1989 G	2015 D	2041 B	2067 F	2093 C	2119 G	2145 E	2171 B	2197 F
1912 H	1938 F	1964 J	1990 A	2016 L	2042 C	2068 N	2094 D	2120 H	2146 F	2172 J	2198 G
1913 C	1939 G	1965 E	1991 B	2017 G	2043 D	2069 B	2095 E	2121 C	2147 G	2173 E	2199 A
1914 D	1940 H	1966 F	1992 J	2018 A	2044 L	2070 C	2096 M	2122 D	2148 H	2174 F	2200 I
1915 E	1941 C	1967 G	1993 E	2019 B	2045 G	2071 D	2097 A	2123 E	2149 C	2175 G	2201 D
1916 M	1942 D	1968 H	1994 F	2020 J	2046 A	2072 L	2098 B	2124 M	2150 D	2176 A	2202 E
1917 A	1943 E	1969 C	1995 G	2021 E	2047 B	2073 G	2099 C	2125 A	2151 E	2177 B	2203 F
1918 B	1944 M	1970 D	1996 H	2022 F	2048 J	2074 A	2100 K	2126 B	2152 M	2178 C	2204 N
1919 C	1945 A	1971 E	1997 C	2023 G	2049 E	2075 B	2101 F	2127 C	2153 A	2179 D	2205 B
1920 K	1946 B	1972 M	1998 D	2024 H	2050 F	2076 C	2102 G	2128 K	2154 B	2180 L	2206 C
1921 F	1947 C	1973 A	1999 E	2025 C	2051 G	2077 D	2103 A	2129 F	2155 C	2181 G	2207 D
1922 G	1948 K	1974 B	2000 M	2026 D	2052 H	2078 E	2104 I	2130 G	2156 K	2182 A	2208 L
1923 A	1949 F	1975 C	2001 A	2027 E	2053 C	2079 F	2105 D	2131 A	2157 F	2183 B	2209 G
1924 I	1950 G	1976 K	2002 B	2028 M	2054 D	2080 N	2106 E	2132 I	2158 G	2184 J	2210 A
1925 D	1951 A	1977 F	2003 C	2029 A	2055 E	2081 B	2107 F	2133 D	2159 A	2185 E	2211 B
1926 E	1952 I	1978 G	2004 K	2030 B	2056 M	2082 C	2108 N	2134 E	2160 I	2186 F	2212 J

2213 E	2237 G	2261 B	2285 D	2309 F	2333 A	2357 B	2381 D	2405 F	2429 A	2453 C	2477 E
2214 F	2238 A	2262 C	2286 E	2310 G	2334 B	2358 C	2382 E	2406 G	2430 B	2454 D	2478 F
2215 G	2239 B	2263 D	2287 F	2311 A	2335 C	2359 D	2383 F	2407 A	2431 C	2455 E	2479 F
2216 H	2240 J	2264 L	2288 M	2312 I	2336 K	2360 L	2384 N	2408 I	2432 K	2456 N	2480 G
2217 C	2241 E	2265 G	2289 B	2313 D	2337 F	2361 G	2385 B	2409 D	2433 F	2457 A	2481 H
2218 D	2242 F	2266 A	2290 C	2314 E	2338 G	2362 A	2386 C	2410 E	2434 G	2458 B	2482 C
2219 E	2243 G	2267 B	2291 D	2315 F	2339 A	2363 B	2387 D	2411 F	2435 A	2459 C	2483 D
2220 M	2244 H	2268 J	2292 L	2316 N	2340 I	2364 J	2388 L	2412 N	2436 I	2460 K	2484 E
2221 A	2245 C	2269 E	2293 G	2317 B	2341 D	2365 E	2389 G	2413 B	2437 D	2461 F	2485 M
2222 B	2246 D	2270 F	2294 A	2318 C	2342 E	2366 F	2390 A	2414 C	2438 E	2462 G	2486 A
2223 C	2247 E	2271 G	2295 B	2319 D	2343 F	2367 G	2391 B	2415 D	2439 F	2463 A	2487 B
2224 K	2248 M	2272 H	2296 J	2320 L	2344 N	2368 H	2392 J	2416 L	2440 N	2464 I	2488 C
2225 F	2249 A	2273 C	2297 E	2321 G	2345 B	2369 C	2393 E	2417 G	2441 B	2465 D	2489 K
2226 G	2250 B	2274 D	2298 F	2322 A	2346 C	2370 D	2394 F	2418 A	2442 C	2466 E	2490 F
2227 A	2251 C	2275 E	2299 G	2323 B	2347 D	2371 E	2395 G	2419 B	2443 D	2467 F	2491 G
2228 I	2252 K	2276 M	2300 H	2324 J	2348 L	2372 M	2396 H	2420 J	2444 L	2468 N	2492 A
2229 D	2253 F	2277 A	2301 C	2325 E	2349 G	2373 A	2397 C	2421 E	2445 G	2469 B	2493 J
2230 E	2254 G	2278 B	2302 D	2326 F	2350 A	2374 B	2398 D	2422 F	2446 A	2460 C	2494 D
2231 F	2255 A	2279 C	2303 E	2327 G	2351 B	2375 C	2399 E	2423 G	2447 B	2471 D	2495 E
2232 N	2256 I	2280 K	2304 M	2328 H	2352 C	2376 K	2400 M	2424 H	2448 J	2472 L	2496 F
2233 B	2257 D	2281 F	2305 A	2329 C	2353 D	2377 F	2401 A	2425 C	2449 E	2473 G	2497 N
2234 C	2258 E	2282 G	2306 B	2330 D	2354 E	2378 G	2402 B	2426 D	2450 F	2474 A	2498 B
2235 D	2259 F	2283 A	2307 C	2331 E	2355 F	2379 A	2403 C	2427 E	2451 G	2475 B	2499 C
2236 L	2260 N	2284 I	2308 K	2332 M	2356 N	2380 I	2404 K	2428 M	2452 H	2476 J	2500 D

আমার গণিত (দ্বিতীয় ভাগ)

দ্বিতীয় স্তর : বর্গ + মাহ + অংক, যেনে - 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Months	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	May	June	July	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
A	1	4	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6
B	2	5	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7
C	3	6	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1
D	4	7	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2
E	5	1	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3
F	6	2	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4
G	7	3	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5
H	1	4	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7
I	2	5	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1
J	3	6	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2
K	4	7	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3
L	5	1	2	5	6	3	5	1	4	6	2	4
M	6	2	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5
N	7	3	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6

তৃতীয় স্তর : অংক + তারিখ + দিন/বার

Days	1	2	3	4	5	6	7
Mon.	1						
Tues	2	1					
Wed.	3	2	1				
Thu.	4	3	2	1			
Fri.	5	4	3	2	1		
Sat.	6	5	4	3	2	1	
Sun.	7	6	5	4	3	2	1
Mon.	8	7	6	5	4	3	2
Tue.	9	8	7	6	5	4	3
Wed.	10	9	8	7	6	5	4
Thu.	11	10	9	8	7	6	5
Fri.	12	11	10	9	8	7	6
Sat.	13	12	11	10	9	8	7
Sun.	14	13	12	11	10	9	8
Mon.	15	14	13	12	11	10	9
Tues.	16	15	14	13	12	11	10
Wed.	17	16	15	14	13	12	11
Thu.	18	17	16	15	14	13	12
Fri.	19	18	17	16	15	14	13
Sat.	20	19	18	17	16	15	14
Sun.	21	20	19	18	17	16	15
Mon.	22	21	20	19	18	17	16
Tues.	23	22	21	20	19	18	17
Wed.	24	23	22	21	20	19	18
Thu.	25	24	23	22	21	20	19
Fri.	26	25	24	23	22	21	20
Sat.	27	26	25	24	23	22	21
Sun.	28	27	26	25	24	23	22
Mon.	29	28	27	26	25	24	23
Tues.	30	29	28	27	26	25	24
Wed.	31	30	29	28	27	26	25
Thu.		31	30	29	28	27	26
Fri.			31	30	29	28	27
Sat.				31	30	29	28
Sun.					31	30	29
Mon.						31	30
Tues.							31

আমাব গণিত (দ্বিতীয় ভাগ)

টোকা

গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চ

প্ৰতিখন গাঁৱতে এখন শান্তিপূৰ্ণ, সমৃদ্ধিশালী, সমতাপূৰ্ণ আৰু শোষণমুক্ত সমাজ গঢ়াৰ লক্ষ্যৰে ১৯৯৯ চনত জন্ম হোৱা 'গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চ' এটি বেচৰকাৰী স্বেচ্ছাসেৱী সংস্থা। জন্মলগ্নৰে পৰা 'গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চ' ই সমাজৰ বঞ্চিতসকল বিশেষকৈ মহিলাসকলক আৰ্থসামাজিক সৱলীকৰণৰ জৰিয়তে সমাজ পৰিৱৰ্তনৰ দায়িত্ব ল'ব পৰাকৈ উপযুক্ত কৰা আৰু তাৰ জৰিয়তে এনে এখন সমাজ সৃষ্টি কৰা য'ত তেওঁলোক মৰ্যদাসহ জীয়াই থাকিব পাৰে, তেনে উদ্দেশ্যৰে সেৱা আগবঢ়াই আছে। অনুষ্ঠানটোত প্ৰায় পাচ শতাধিক স্বেচ্ছাসেৱকে বিভিন্ন উন্নয়নমূলক কাৰ্য্যত প্ৰত্যক্ষভাৱে জড়িত হৈ আছে। নলবাৰী, বাগ্‌সা, বৰপেটা আৰু কামৰূপ (গ্ৰাম্য) জিলাৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত অনুষ্ঠানটোৱে সেৱা আগবঢ়াই আহিছে। গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চৰ মুখ্য কাৰ্য্যালয় ১ নং বৰধনবা, ডাকঘৰ - দক্ষিণগাঁও, পিন - ৭৮১৩৫০, জিলা - নলবাৰী (অসম) ত অৱস্থিত।

- গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চৰ সতে যোগাযোগৰ বাবে -

ফোন নং - (০৩৬২৪) ২৮৩৭৪০, ২৮৩৮৮৮, ৯৮৬৪৩৫৪৮৮৮, ৯৮৬৪২৯২৮০৮ আৰু

ই মেইল - gvm_ngo@sify.com

গ্ৰাম্য বিকাশ মঞ্চৰ উদ্যোগত SIR DORABJI TATA TRUST চমুকৈ
SDTT ৰ অৰ্থসাহায্যত ৰূপায়িত "Adolescent Education in Assam"
প্ৰকল্পৰ অধীনত প্ৰকাশিত